

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. V. Utrum lex Mosaïca statim atque cessavit obligare, fuerit mortifera?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

2. Legem mandatorum decreti evacuans, id est legem Moysaica decretis Evangelicis excludens, ut exponunt Chrysostronus, Theophilactus, & Oecumenius ibidem; Atqui lex Evangelica non cepit obligare ante diem Pentecostes: Ergo ante illum diem lex Moysaica obligare non desit. Majorem ut certam supponunt. Minorem verò sic probant: Lex ante sui promulgationem non obligat, ut docet S. Thomas supra quæst. 90. art. 4. Sed lex Evangelica non fuit promulgata ante Pentecosten: Ergo ante diem Pentecostes obligare non cepit. Minor probatur, quia usque ad tempus Pentecostes Apostoli non propeleerunt populo publice Evangelium; tam etiam quia quemadmodum lex verus non fuit promulgata, nisi quinquagesimo die à Pascha: Judæorum; ita non debuit lex nova promulgari, nisi post quinquaginta dies à Pascha: sive resurrectione Christi; promulgationem enim legis Moysaica, figuram fuisse promulgationis legis Evangelicæ, supra art. 2. in fine ostentum est.

69. Huic argumento quod est præcipuum Adversariorum fundamentum, respondeo, concessa Majori, negando Minorem, & ad illius probationem dico, duplicem esse legis promulgationem; unam essentialem, & legi sufficientem, quæ fit quando princeps ut publica persona illam proponit & inquit suis subditis in curia existentibus; altera solemnem & accidentalem, atque ad tollendam subditorum ignorantiam ordinatam; quæ fit cum lex à præcone per singulas provincias, aut per omnes præcipuas civitates publicatur. Quamvis ergo lex Evangelica hoc secundo genere promulgationis, solum in die Pentecostes promulgata fuerit ab Apostolis ut Christi præconibus; ipso tamen die resurrectionis fuit à Christo proposta & inquitur Discipulis, his verbis: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.* Unde à die resurrectionis cepit habere vim legis ex se obligantis, quamvis hæc promulgatio non sufficeret ad tollendam ignorantiam illius, nec proinde ad reddendum homines inexcusabiles ab ejus transgressione. Ex quo patet ad primam potentiam Minoris. Ad secundam verò similiter dico, legem Moysaica promulgatione sufficienti ad rationem legis fuisse promulgatam ab eo tempore quo Deus eam dedit Moysi in monte Sina; tunc enim locutus est Deus ut Princeps & Legislator, subindeque ex eo tempore præcepta illius legis lata à Deo vim legis habuerunt, adeo ut ipsius publicatio facta deinceps à Moyle toti populo, non habuerit vim promulgationis necessariæ ad essentiam legis, sed tantum declarationis, ne homines ignorantia ab ejus obligatione excusati possent. Quare licet publicatio illa veteris legis facta per Moysen, fuerit figura promulgationis legis Evangelicæ faciendæ per Apostolos in die Pentecostes, hinc tamen non fit, istam fuisse necessariam, ad rationem & essentiam legis Evangelicæ, sed tantum ad tollendam ignorantiam ipsius.

Ad solutionem alterius argumenti, quod contra nostram conclusionem fieri posset, Advertendum est, quod licet à passione & resurrectione Christi, usque ad Evangelii divulgationem, lex antiqua mortua fuerit, ita tamen nec obligaret, nec vim obligandi haberet, non tamen peritus erat inutilis, sicut & modo, sed quando permanisset ejus bonitas, & non fuit mortifera, pueri Judæorum recipientes circumcisionem, à peccato originali justificabantur, illique qui bona fide

A legem illam observabant, salvabantur; divinam namque bonitatem decebat, ut quando sufficiens legem illam, non autem et ejus utilitatem, ut proderet illis, qui bona fide illum observabant; unde pro illis valebat dispensatio & permissio per legem data, repudiandi uxorem legitimam, & ducendi aliam, vel habendi plures simul.

ARTICULUS V.

Verum lex Moysaica statim atque cessavit obligare, fuerit mortifera?

70. Partem affirmantem tenuit olim D. Hieronymus, ut constat ex Epistola ejus ad Augustinum, quæ inter Epistolas ipsius Augustini commueratur undecima; distinxit enim solum duo tempora, unum ante passionem Christi in quo legalia non erant mortua, quasi non habentia vim obligatoriam, aut expiatiuam, pro suo modo; nec etiam mortifera, quia non peccabant ea observantes; alterum post passionem Christi, in quo non solum mortua (id est non habentia virtutem & obligationem) sed etiam mortifera fuerunt, ita scilicet quod peccarent mortaliter quicumque ea observarent. Oppositum docuit Augustinus epist. 9. & 19. ad Hieronymum, ubi distinxit tria tempora. Unum ante Christi passionem, in quo legalia neque erant mortifera, neque mortua. Aliud post tempus Evangelii divulgati, in quo legalia sunt mortua & mortifera. Tertium autem est tempus medium, scilicet à passione Christi, usque ad divulgationem Evangelii, in quo legalia quidem fuerunt mortua, quia neque vim aliquam habebant, neque aliquis ea observare tenebatur; non tamen fuerunt mortifera, quia illi qui ex Judæis conversi erant ad Christum, poterant illa licite observare, dum modo non se ponerent in eis, quod ea reputarent necessaria ad salutem, quasi sine legalibus fides Christi justificare non posset. Augustinum secutus est D. Thomas hic quæst. 103. art. 4. ad 3. alique Theologi communiter, cum quibus

71. Dico, legem Moysaica non fuisse mortiferam statim atque cessare et ipsius obligatio, sed à quo tempore post illius abrogationem, fuisse licitum servare illius præcepta ceremonialia, quamvis non esset necessarium.

72. Probatur efficaciter, quia ipsemet Apostolus superparat ceremonialia in locis, ubi jam lex Moysaica desierat obligare, facta jam sufficienti promulgatione legis Evangelicæ: ut patet ex Actuum 16. ubi Paulus Timotheum ex parte Gentilium circumcidit; & cap. 18. ubi more Nazaræorum rotondit caput in Cenchrus; & c. 21. ubi de consilio Jacobi Apostoli & seniorum, usus est legali purificatione cum Judæis, ut illos sibi conciliaret, & purificatus cum illis templum ingressus est. Demum cap. 19. ejusdem libri, in Concilio Apostolorum statutum fuit, ut Christiani abstinerent à sanguine, & à suffocato, quæ unærat ex ceremonialibus legalibus.

Respondet D. Hieronymus Epistola citata, 72. nunquam Apostolos post resurrectionem Christi legalia observasse secundum veterem, sed solum ex quadam pia simulatione, ne scilicet talia res Judæorum conversionem impediret.

Verum à ceremonialibus illa tunc fuissent mortifera, ut sentit Hieronymus, non potuissent licite usque

usurpavit simulatorie ab Apostolis, quia contra si dei professionem est, uti culta superstitioso & profertur exterius falem religionem; cuiusmodi erat religio Judaeorum quoad cultus illos, si jam erant superstitiosi & mortiferi. Item si liquisset Apostolis uti simulatorie cultu superstitioso Judaeorum, ut eos lucrarentur, quem admodum ait Hieronymus, licuisset similiter uti simulatorie cultu superstitioso Gentium, ut facilius converterent; & nunc etiam liceret uti caeremoniis Judaicis, simulareque eorum in fide, ut eos lucrificeremus, sicut contra Hieronymum recte argumentatur S. Augustinus Epistolis citatis. Adit S. Thomas loco supra citato, *Indecens videri quod Apostoli ea occultarent propter scandalum, quae pertinet ad veritatem fidei & doctrinae, & quod simulatione uterentur in his quae pertinent ad salutem fidelium.*

73 Potest insuper suaderi conclusio optimam contenta, qua utitur D. Augustinus ad probandum post abrogationem legis Mosaicae, per aliquod tempus fuisse licitum legalia servare, usque ad sufficientem divulgationem Evangelii, quam via non esse necessarium, sicut enim (inquit) solent homines mortuos aliquandiu ante sepulturam servare, ut cum honore sepulturae adaptentur; ita deest legalia, quae ut viva post Christi mortem servari non poterant, ut mortua usque ad perfectam Evangelii divulgationem servari, ut cum honore mortua veteri synagoga sepeliretur, & ne homines existimarent, si ea statim reiecta fuissent, veterem legem fuisse abominabilem, perinde ac Gentium cultum, quem nulla unquam mora sustinere Apostoli voluerunt.

74 Dices, si licitum erat post abrogationem legis Mosaicae, per aliquod tempus legalia servare, non potuit rationabiliter Paulus ad Galatas 2. reprehendere Petrum Apostolum, eo quod illa usurpaverit, seque ad gentilibus Antiocheis recens convertis segregaret, ut viveret Judaice cum Judaeis, qui Hierosolymis a Jacobo advenerant. Atqui Paulus jure reprehendit Petrum, qui ut dicitur ad Galat. 2. reprehensibilis erat. Ergo post abrogationem legis Mosaicae, non licitum fuit servare legalia.

Respondet, negando sequentiam Majoris, Petrus enim jure fuit reprehensus a Paulo, non quod simpliciter uteretur caeremoniis Judaicis, post abrogationem legis Mosaicae (quod ipse et Paulus sapius fecerat, ut supra ostendimus) sed quod uteretur eam aliqua impudentia & scandalo infirmorum, aded ut Christiani ex ejus facto inducerentur ad existimandum observationem legalium esse adhuc necessariam, & ita quodammodo cogere iudaeos, ut significant verba illa Pauli ad Petrum ad Galat. cap. 2. Si tu Iudaei cum sis gentiliter vivis, & non Iudaei, quomodo cogis gentes Iudaeis ire? Solutio est D. Thomae hic qu. 103. art. 2. ad 2. ubi haec scribit. *Non peccavit Petrus in hoc, quod ad tempus legalia observabat, quia hoc sibi licebat tanquam ex Iudaeo converso, sed peccabat in hoc, quod circa legalium observantiam nimiam diligentiam exhibebat, ne scandalizaret Iudaeos, ita quod ex hoc sequeretur Gentium scandalum.*

75 Quaes, quo praecise tempore coepit lex Mosaicae esse mortifera? Respondet hoc esse dubium & incertum, valde tamen probabile esse quod pleiunque Theologi docent, illam solum coepisse esse mortiferam quadragesimo circiter post Christi mortem anno, postquam Evangelium sufficienter jam toto orbe Judaeis promulgatum fuit per Apostolos,

templumque Hierosolymitanum, una cum statu Reipublicae Judaicae a Romanis Imperatoribus eversum; tunc enim non erat amplius necessarium deferre honorem Synagogae jam extinctae, aut uti condescensu erga Judaeos, tandiu Dei vocationi rebelles.

DISPUTATIO XII.

De Lege Divina nova.
Ad quae. 106. D. Thomae, & duas sequentes.

Hactenus de lege veteri, quam Deus olim Angelorum ministerio dedit Moyse, in monte Sina, totique populo Judaico; nunc de lege, quam Christus tulit, & Ecclesiae suae tradidit, ac per gratiam Spiritus sancti fidelium cordibus indidit, quae varus solet nominibus nuncupari. In primis enim lex nova seu novum Testamentum appellatur, eo quod sicut vere exorto, tota facies terrae renovatur, juxta illud Poetae Eclogae 3.

Nunc omnis aeger, nunc omnis parturit arbor:
Nunc frondenti sylvae, nunc formosissimus annus.

Ita adventante lege gratiae, omnia penitus innovata sunt, secundum illud Apostoli ad Cor. 5. *Petera transferunt, ecce facta sunt omnia nova.* Unde ibi Chrysostomus: *Rerum, inquit, vices iam mutatae sunt, ut & anima nova, & corpus novum, & novum adorationis genus, & pollicitationes novae, & testamentum, & vita, & mensa, & vestis, & uno verbo dicam, omnia nova sunt.* Et Niceas in Commentario Orationis de eucharistia D. Gregorii Nazianzeni: *Est, ait, canonicum novum allegoricè, novi Testamenti canonicè; tunc enim nova omnia facta sunt, & creatura nova, & novus homo, & vita nova, & nova mandata, & nova gratia, & nova pollicitationes.* Similiter Theophilus 2. ad Corinth. 5. *Vetus peccatum transiit, novaque nobis anima, & novum corpus factum est, & pro Iudaeis omnibus, nova nobis facta sunt omnia.* Denique Gregorius magnus homil. 32. in Evang. *Novus homo venit in mundum, nova praecepta dedit mundo, & vita nostra veteri, contrarietatem opposuit novitati suae.*

Secundo, lex Evangelica appellatur, quia, ut ait Auctor operis imperfecti in Matth. Evangelium est bonum nuntium: *Bona autem hominibus nuntiantur, quando promittitur eis beatitudo caelestis, peccatorum remissio, adoptio filiorum, mortuorum resurrectio, immortalis vita, hereditas regni caelestis, possessio gloriae sempiternae, societas Angelorum, & communicatio Spiritus, & fraternitas Christi, & paternitas Dei.*

Dicitur tertio, lex gratiae, quia vi sua, & ratione sui status, dat gratiam sanctificantem & auxilia gratiae. Unde Apostolus ad Romanos 1. *Non enim erubescit Evangelium, virtus enim Dei est in salutem omni credenti. In quem locum haec scribit Anselmus: Virtus, quia gratiam praestat, per cuius auxilium valeamus facere quod praecipit. Eademque de causa vocatur etiam lex Spiritus viva, & lex libertatis, quia liberat a lege, & servitute peccati. Vel etiam quia liberat ab onere legis Mosaicae.*

Quarto, vocatur lex fidei, propter majorem expressionem, & determinationem articulo- rum fidei, Trinitatis, Incarnationis, &c. Et lex gratiae propter efficaciam sacramentorum, ut ait sanctus

